

Million ind, trækker man mange Millioner ud. Det er en nem Sag, bare i Tekstilmilfabrikationen med det, saa gaar det hele!

Men det er ikke saadan. Jeg beder de Herrer om f. Eks. at læse et Skrift, som slet ikke er kommet ud i denne Anledning, det er flere Aar siden det kom frem, et Skrift, som paa en ganske jævnt og fordringsløs Maade fortæller en saadan Fabriks Historie, nu vistnok en af de større, saa vidt jeg ved! — Deter Kærs Mølle ovre ved Aalborg. De ville der kunne læse Historien om nogle Mænd, som med Tro paa Fremtiden kaste deres faa Sparepenge i saadant et Foretagende; De ville se de Kriser, det gennemgaar, de Kampe, som de maa bestaa, De ville kunne tænke Dem til de mange søvnløse Nætter for Lederne, som ligge bagved alt dette, naar jeg siger Dem, at der har været Tider, hvor Kreditorerne have lukket Lageret af for Kærs Møllens Fabrikker, saaledes at hver Gang de skulde hente et Stykke Tøj derinde, maatte disse Kreditorer være til Stede. Naar De have læst en saadan Fremstilling igennem, skreven af en Bogholder i ingen anden Hensigt end at skrive Fabrikkens Historie paa en knap 100 Sider, ville De indse, at det er ikke saadan en hel Dans paa Roser at være industridrivende, heller ikke i Tekstilindustrien, at der er meget stor Risiko ved det, at der skal stor Intelligens, stor Tro, stor Energi og Udholdenhed til for at føre en saadan Bedrift igennem. Og saa naa de op til det Punkt, hvor de endelig have Magten over det, og saa komme vi nu og skulle hjælpe dem. Ja, det har jeg ikke noget imod, naar vi gøre noget godt med det. Men det, der forbavser mig, er, at hver Gang jeg har søgt ned under Overfladen paa et Erhverv, og jeg saa spørger mig selv: hvad opnaas der nu ved dette her, hvem er det, der tjener noget ved det, og hvor meget er det, og jeg saa gaar Sagen efter, for at se, hvordan det forholder sig, ser jeg altid, at det er ganske irrelevante Ting, det drejer sig om.

Lad mig her tage Konsumartiklerne fra det Erhverv, jeg omtaler, fra Tekstilindustrien, paa hvilke Toldnedsættelserne ere beregnede. For en Hat bliver det 3½ Øre, et Stykke Damelinned 1 Øre, en Dovlasskjorte 2 Øre, en Bomuldsbluse 6 Øre, en Flonelsskjorte 7 Øre, et Par Mollskinsbenklæder 7 Øre, et Lagen af ublegget Tvistlærred 10 Øre, en Bomuldskjole 12 Øre, et Dynevaar af Nankin 18 Øre, Møbelbetræk til en Chaiselongue 25 Øre, en Sommerfrakke 26½ Øre, en ulden Kjole 40 Øre,

en Sommerhabit 35 Øre, en Vinterfrakke 41 Øre, et Sæt Herretøj 40—70 Øre . . . (Afbrydelse). Ja, sommetider, siger det ærede Medlem. Men det er dog en hel Række af Ting, jeg her har nævnt, og hvad der muligvis ikke er taget med af andre Ting, hvor det bliver mere, kan ikke blive saa meget, at Folk kunne blive rige paa disse Beparelser. Det kan dog ikke blive saa meget, at det vejer op mod en Nedgang i Arbejdsindtægten eller Arbejdslejligheden. Man har i en Artikel kaldt mig for Fabrikanternes Bybud. Naa, Herre Gud, lad dem dog i det mindste sige Industriens Bybud, naar de endelig ville ned paa den Slags Udtryk. Men Industrien omfatter meget mere end Fabrikkerne, den omfatter tillige Arbejderne, og hvad der har endnu mere national-økonomisk Betydning, den omfatter en økonomisk Potens for Landet, en økonomisk Kraft, en økonomisk Evne. Hvis vi dræbe en Industri, saa ødelægge vi ikke alene økonomisk saa og saa mange Fabrikker eller saa mange Hundrede eller Tusinde Arbejdere, men vi ødelægge noget meget væsentligere endnu, idet vi ødelægge Landets økonomiske Potens, dets Arbejdsevne, det Frembringelsesevne.

Og snart sagt paa alle Omraader her i Landet i de senere Aar ere vi i Stand til at konstatere en glædelig Fremgang i Arbejdsvilkaarene, ogsaa indenfor det her nævnte Fag. Og det, der for mig er uforstaaeligt ved Arbejdernes Stilling til Toldrevisionsspørgsmaalet, er dette, at de Herrer ikke indse, at kommer der for meget i Fabrikanternes Lomme, saa er det dog bedre, at det er til Arbejdernes Raadighed, naar de ville have højere Løn, end at det bliver kastet ud til Udlandets Fabrikker og Karteller. Jeg nævnte Ordet Kartel, og maa jeg her komme med en å propos-Bemærkning i Henhold til en Udtalelse, som jeg mindes i et af den højtærede Finansministers Indlæg i Anledning af et Andragende, der var sendt til Toldudvalget. Den højtærede Finansminister siger der ved Omtalen af Karteller: De industrielle raabe stadigvæk paa, at der er Karteller og Truster og saadanne Sammenslutninger i Udlandet. De tale hele Tiden — siger Finansministeren —, som om disse Karteller og Truster vare Regelen, medens Sandheden dog er, at det er Undtagelsen. Hvad det for mig i denne Bemærkning kommer an paa, er ikke, at jeg vilde kunne vise fra Land til Land, hvordan Industrien i de vigtigste Grene, og særlig Eksportindustrien, er kartelleret.